

4. IT odborníci v podnicích

Stále větší digitalizace ekonomiky vyžaduje rostoucí počet IT odborníků. Za posledních deset let vzrostl podíl IT odborníků na celkovém počtu zaměstnanců v České republice přibližně 1,5 krát, přesto jich tu je stále nedostatek. 28 % podniků, které zaměstnávají IT odborníky, uvedlo, že měly v roce 2023 volná místa, pro které bylo těžké sehnat IT odborníka/(y) s odpovídajícími znalostmi a dovednostmi. Tyto problémy trápí 41 % velkých podniků zaměstnávajících IT odborníky a dokonce 62 % firem působících v oblasti IT.

Hlavní zjištění

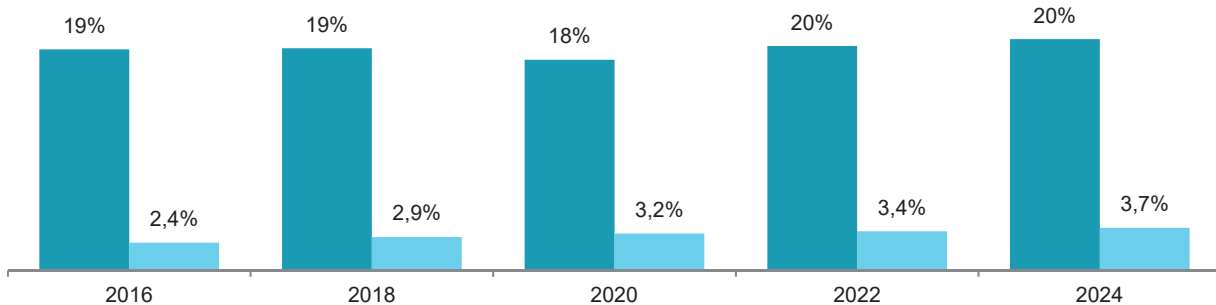
- V roce 2024 zaměstnávalo IT odborníky pro své potřeby **20 % podniků u nás a tento podíl je v posledních deseti letech stabilní**. V podnicích s 10 a více zaměstnanci v Česku **tvořili ve stejném roce IT odborníci 3,7 %** všech zaměstnaných osob. Jejich podíl na celkové pracovní síle je nepatrně vyšší ve velkých podnicích s více než 250 zaměstnanci, kde tvoří 3,9 % všech zaměstnanců. Nejvíce IT odborníků nacházíme tradičně v odvětvové sekci J Informační a komunikační činnosti, zvláště pak v oboru činnosti v oblasti IT, **kde IT odborníky zaměstnává 89 % podniků**. Na všech zaměstnancích ve výše zmíněném odvětví se tito **IT odborníci podílí 55 %**.
- Počty IT odborníků zaměstnaných v podnicích v Česku se za posledních 10 let měnily jen velmi pozvolně. Před deseti lety, v roce 2014, tvořili IT odborníci 2,4 % z celkového počtu zaměstnanců v podnicích s 10+ zaměstnanci, v roce 2024 byl jejich podíl o polovinu vyšší. **Nejvyšší nárůst podílu IT odborníků je patrný ve velkých podnicích, v porovnání se situací před 10 lety se zvýšil 1,7krát**, v malých firmách se podíl IT odborníků na celkovém počtu zaměstnanců za posledních deset let zvýšil o 31 %.
- Ve srovnání s ostatními zeměmi EU byly podniky působící v ČR v zaměstnávání ICT odborníků v roce 2024 na evropském **průměru, který činí 20 % podniků**. IT odborníky zaměstnává nejvíce podniků na Maltě (34 %) a také v Dánsku a Finsku (v každé zemi 31 % podniků). Nejméně IT odborníků je zaměstnaných naopak v podnicích v Rumunsku (zaměstnává je 11 % podniků) nebo v Itálii (12 %).
- **Nové IT odborníky** v průběhu roku 2023 **hledalo nebo přijalo** do zaměstnaneckého poměru **8 % podniků** s 10 a více zaměstnanci. Z hlediska velikosti se nejčastěji jednalo o velké společnosti s více než 250 zaměstnanci (42 %). Z pohledu odvětví byla největší poptávka po IT odbornících ze strany firem zabývajících se činnostmi v oblasti IT (65 %). Nejméně IT odborníků naopak hledaly nebo nově zaměstnaly firmy působící v oblasti stravování a pohostinství (1 %), v poskytování ubytování (1 %) nebo ve stavebnictví (2 %). Pokud se v otázce hledání resp. nábory nových IT odborníků zaměříme pouze na firmy, které již tyto osoby zaměstnávají, nové IT odborníky hledalo nebo přijalo 40 % z nich.
- **76 % podniků u nás nezaměstnává IT odborníky a ani nehledali/nepřijali nové**. Tato kombinace odpovědí převažovala u malých (83 %) a středně velkých firem (58 %), velkých podniků bylo 18 %. U nich naopak převládá zastoupení odpovědí, že IT odborníky zaměstnávají. 42 % velkých podniků IT odborníky zaměstnávalo a hledalo nebo přijalo nové a 39 % velkých podniků sice IT odborníky zaměstnávalo, ale nové nehledalo nebo nepřijalo.
- České firmy **méně často než v jiných evropských zemích hledají nebo přijímají nové IT odborníky**. Průměr EU27 byl v tomto ukazateli za rok 2023 celkem 10 % podniků, v ČR to bylo 8 % podniků. Nové IT odborníky v roce 2023 hledaly nebo nově zaměstnaly nejčastěji podniky na Maltě (19 % podniků), nejméně často naopak v Lotyšsku nebo v Itálii, kde to bylo méně než 5 % podniků.
- **Problém zaplnit** v roce 2023 **volná místa vyhrazená pro IT odborníky** mělo v Česku 6 % podniků (resp. 28 % firem, které je již zaměstnávají). Tyto problémy uvádějí výrazně častěji velké firmy s 250 a více zaměstnanci (33 % všech velkých firem, resp. 41 % velkých firem, které je již zaměstnávají). Problém najít vhodné IT odborníky deklarovalo v roce 2023 celkem 55 % podniků působících v oblasti IT, třetina podniků v telekomunikačních činnostech, čtvrtina podniků v mediálním sektoru a např. 18 % podniků v elektronickém průmyslu.
- V tomto ukazateli jsou podniky v Česku za rok 2023 **mírně nad unijním průměrem**. S problémem nalézt vhodné IT odborníky se nejvíce potýkají podniky na Maltě a v Nizozemsku (v každé zemi více než 10 % podniků), nejméně naopak v Lotyšsku a v Polsku (v každé zemi shodně 2 % podniků). Problém nalézt vhodné IT odborníky **se týká ve všech zemích nejčastěji velkých podniků s více než 250**

zaměstnanci. Nejvíce velkých podniků s problémy zaplnit v roce 2023 volná místa vyhrazená pro IT odborníky s odpovídající kvalifikací byla na Maltě (57 %), v Německu (50 %), v Belgii (47 %) a v Nizozemsku (45 %). Velkých podniků s tímto problémem byla v průměru EU27 v roce 2023 35 % a v Česku třetina.

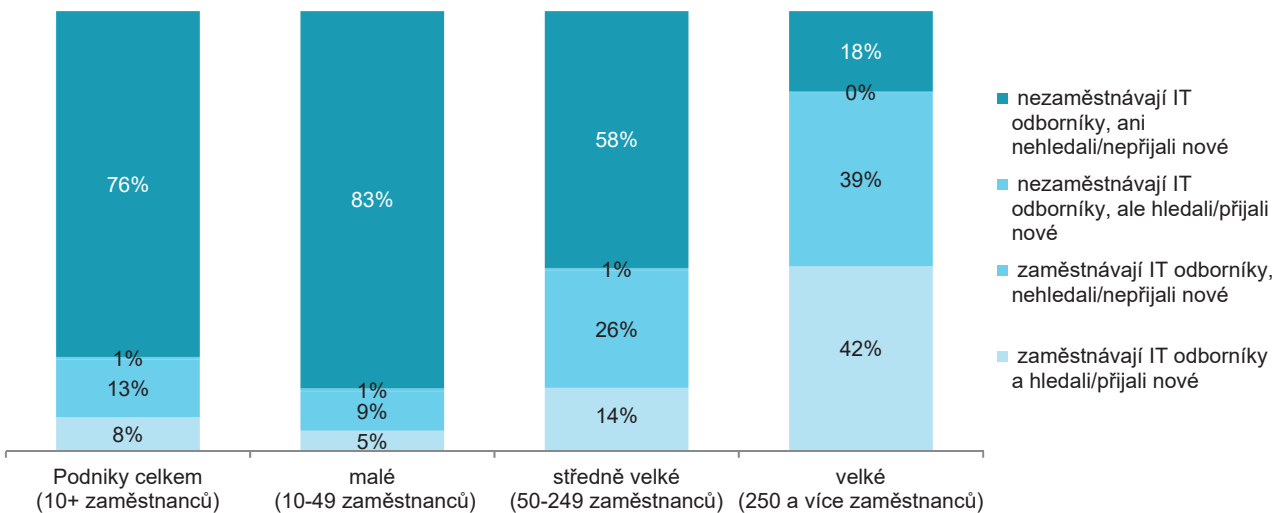
- Nejvíce podniků, které hledaly IT odborníky, se setkalo s tím, že kvalifikace resp. odborné dovednosti uchazečů neodpovídaly představám podniků. Uvedlo to celkem 68 % podniků, nejčastěji ty středně velké (75 %), podle příslušnosti k odvětví podniky ze stravování a pohostinství (92 %). Dvě třetiny podniků, které v roce 2023 najímaly nové IT odborníky, sdělily, že uchazeči měli příliš vysoké požadavky na finanční ohodnocení. Tuto skutečnost zmiňovaly nejčastěji malé firmy s 10 až 50 zaměstnanci a také subjekty působící v maloobchodě (81 %). Více než 60 % podniků, které hledaly nové IT odborníky také přiznalo, že uchazeči neměli požadované pracovní zkušenosti a také, že jich byl nedostatek. Obě tyto skutečnosti uváděly nejčastěji velké podniky. Málo pracovních zkušeností zmiňovaly především podniky působící v mediálním sektoru (80 %) a nedostatek uchazečů trápilo hlavně firmy zabývající se obchodem a opravami motorových vozidel (84 %).
- Vzhledem k tomu, že 80 % firem v ČR nezaměstnává IT odborníky, je pochopitelné, že **většina firem (69 %) si na úkony související s ICT najímá externí pracovníky** či živnostníky, kteří se na tyto činnosti specializují. Bezmála polovina podniků (46 %) využívá na činnosti související s provozem a správou výpočetní techniky, softwaru a informačních systémů služby **pouze od zaměstnanců externích firem**. Celkový údaj za podniky silně ovlivňuje situace v malých firmách, kde nad všemi dalšími možnostmi převládá **využívání pouze externích IT odborníků (50 %)**. Středně velkých firem, které správu jejich ICT svěřují pouze externím pracovníkům, je 34 % a velkých podniků je jen 7 %.
- Tak jako u malých firem převládá odpověď, že úkony související s výpočetní technikou provádí pouze externí pracovníci, pak u velkých podniků dominuje odpověď, že **různé činnosti spojené s ICT vykonávají různí pracovníci - jak vlastní zaměstnanci, tak i externí pracovníci**. Uvádějí to tři čtvrtiny (72 %) velkých podniků s více než 250 zaměstnanci.
- Činnosti související s provozem a správou výpočetní techniky vůbec neprovádí 6 % podniků v Česku, častěji jsou to malé firmy s 10 až 50 zaměstnanci, které IT odborníky většinou ani nezaměstnávají/nehledají.
- V průměru si téměř tři čtvrtiny podniků v EU (72 %) **na úkony související s ICT najímají externí pracovníky** či živnostníky, kteří se na tyto činnosti specializují a bezmála polovina podniků v EU (45 %) využívá na činnosti související s provozem a správou výpočetní techniky, softwaru a informačních systémů služby **pouze od zaměstnanců externích ekonomických subjektů**. 14 % podniků v průměru EU si na ICT úkony **najímá externisty a to i v případě, že zaměstnávají IT odborníky**. Externí pracovníky si kromě využití služeb vlastních zaměstnanců nejčastěji najímají podniky na Kypru (85 %), v Nizozemsku nebo na Maltě (v každé zemi shodně 84 % podniků). **Pouze externí pracovníky oslovují nejčastěji podniky v Litvě nebo v Polsku**. V obou zmíněných zemích je to více než 60 % podniků.
- **Vlastní zaměstnance** nebo zaměstnance mateřské firmy či jiných příbuzných firem využívá k provádění činností souvisejících s **provozem a správou výpočetní techniky** v průměru 40 % podniků v EU27. Nejčastěji jde o podniky ve Finsku (69 % podniků). České podniky jsou v tomto ukazateli (49 %) nad průměrem EU, který za rok 2024 činil 40 % podniků. Úkony související s ICT **svěřují pouze vlastním zaměstnancům** nejčastěji podniky v Lotyšsku (35 %) a nejméně často v Itálii (6 % podniků). **České podniky na 4. místě evropského žebříčku**. Průměr EU v roce 2024 byl 14 % podniků.
- Desetina firem (11 %) v Česku nabízela v roce 2023 možnost **specializovaného školení svým zaměstnancům specializujícím se na oblast IT**. Pokud vezmeme v úvahu pouze firmy zaměstnávající IT odborníky, specializované školení jim nabízela více než polovina z nich (56 %), především velké společnosti (76 %), a z hlediska odvětvového to byly nejčastěji firmy působící v činnostech souvisejících s IT (73 %).
- V poskytování školení svým IT odborníkům byly české podniky za rok 2023 na průměru EU (11 %). V porovnání velkých firem poskytujících školení svým IT specialistům jsou české firmy s více než 250 zaměstnanci (62 %) **ale nad evropským nadprůměrem**, který za velké podniky činil 60 %. **Patříme tak mezi první jedenáctku zemí, kde více než 62 % velkých podniků vzdělává své IT odborníky ve specializovaných IT kurzech**.

Graf 4.1: IT odborníci zaměstnaní podniků v ČR

- podniky zaměstnávající IT odborníky - % z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci
- IT odborníci zaměstnaní v podnicích - % z celkového počtu zaměstnanců v podnicích s 10 a více zaměstnanci

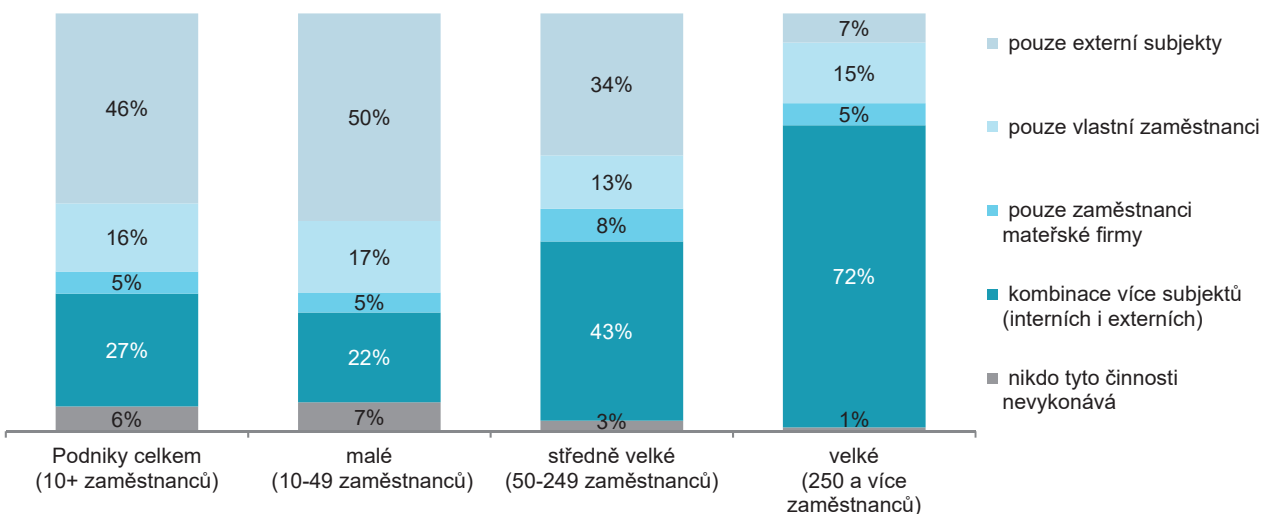

Graf 4.2: Zaměstnávání IT odborníků v podnicích v ČR; 2024

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní skupině

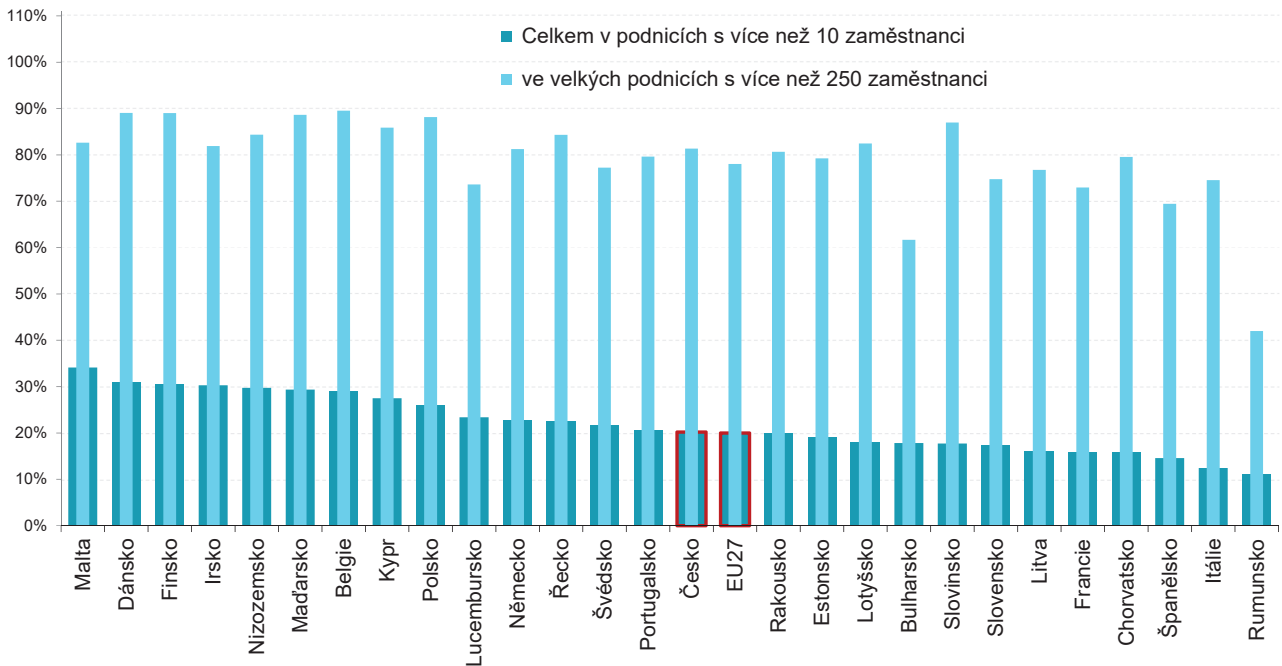
Graf 4.3: Provádění činností souvisejících s ICT v podnicích v ČR; 2024

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané velikostní skupině

Zdroj: Český statistický úřad

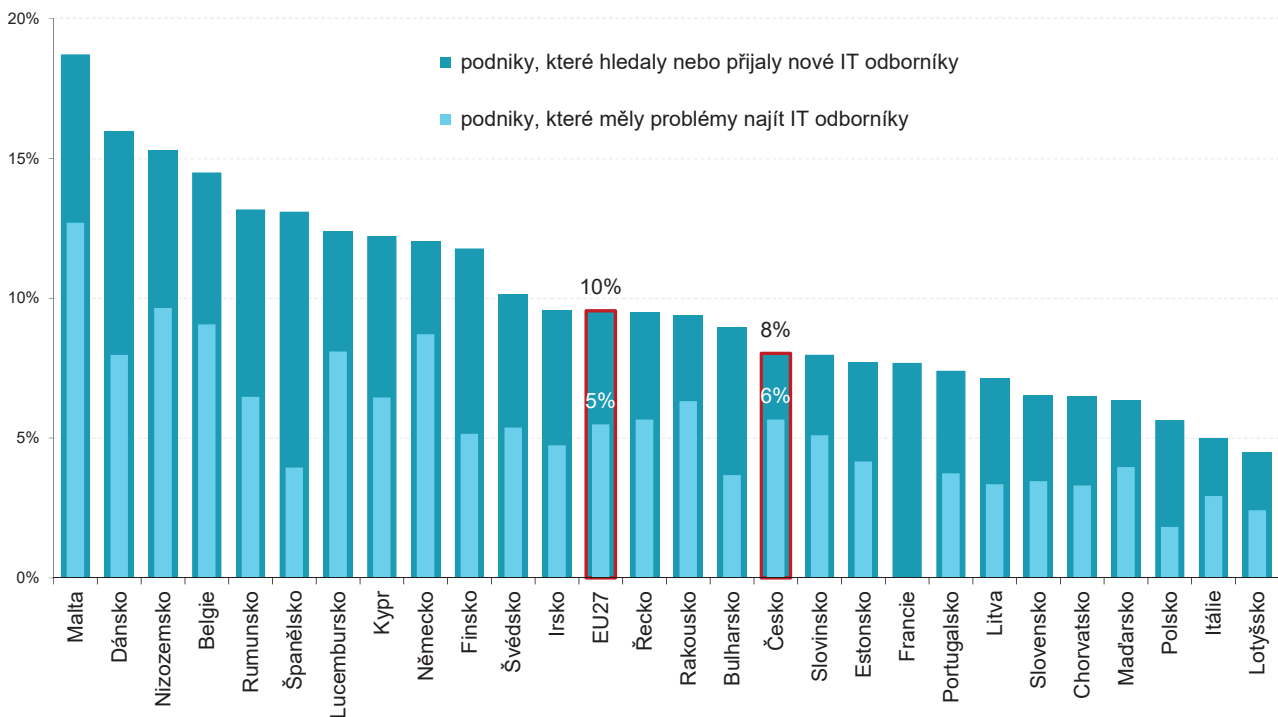
Graf 4.4: Podniky v zemích EU zaměstnávající IT odborníky; 2024

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2024

Graf 4.5: Zaměstnávání IT odborníků v podnicích v zemích EU; 2023

% z celkového počtu podniků s 10 a více zaměstnanci v dané zemi

zdroj dat: Eurostat, prosinec 2024